Ervaringen met vroegtijdige zorgplanning

Haio: GHEYSENS Elien , KUL
Promotor: DE LEPELEIRE Jan , KUL
Praktijkopleider: DE GROOTE Lut , PAUWELS Greta

Context: Vroegtijdige zorgplanning (VZP) is een communicatieproces waarbij de patiënt (bijgestaan door familie) en de zorgverlener tijdig de zorg voor de toekomst bespreken en plannen. VZP vormt de sokkel waarop een kwaliteitsvolle zorgverlening aan het levenseinde kan worden gebouwd. Echter tot op vandaag ontbreekt het in Vlaanderen aan richtlijnen en instrumenten om VZP op een onderbouwde manier in de praktijk uit te voeren.

Onderzoeksvraag: Het literatuuronderzoek spitst zich toe op de onderzoeksvraag welke ervaringen patiënten, hun naasten of vertegenwoordigers en professionele zorgverleners hebben met VZP, en draagt bij tot de ontwikkeling van een aanbeveling over VZP, in opdracht van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen. Het praktijkproject toetst de bevingingen van het literatuuronderzoek in twee Vlaamse huisartsenpraktijken. Er wordt nagegaan welke verwachtingen en ideë?n patiënten hebben over VZP en of patiënten het voeren van een VZP-gesprek beschouwen als een taak van de huisarts.

Methode: Het literatuuronderzoek gebeurde op systematische wijze. Het praktijkproject vond plaats in twee opleidingspraktijken. Alle wilsbekwame 45-plussers met een geldig GMD werden gevraagd om deel te nemen aan een mixed-method onderzoek. Per post kregen ze een informatiebrief, een toestemmingsformulier en een vragenlijst, bestaande uit 8 demografische vragen en 15 vragen betreffende VZP, toegestuurd.

Resultaten: Uit het literatuuronderzoek blijkt dat VZP als concept kan rekenen op overwegend positieve reacties zowel bij patiënten en hun naasten als bij professionele zorgverleners. Allen geven hierbij aan nood te hebben aan informatie over wat VZP inhoudt. De meeste patiënten verwachten dat de arts het gesprek over VZP initieert. Zorgverleners hebben vooral nood aan educatie over hoe ze VZP in de praktijk kunnen omzetten en emotionele ondersteuning. Zij geven tijdsgebrek aan als een belangrijke barri?re en stellen de vraag naar de toepasbaarheid en waarde van VZP-documenten. Het praktijkproject heeft een response rate van 30%. De resultaten bevestigen de bevindingen uit het literatuuronderzoek: patiënten verwachten hun toekomstige zorg met hun huisarts te kunnen bespreken en de meesten beschouwen het ter sprake brengen van VZP ook als een taak van de huisarts. Ze vinden het belangrijk zelf over hun toekomstige zorg te kunnen beslissen. Voor de huisarts is een belangrijke informatieve rol weggelegd wat VZP betreft. Dit blijkt uit de zwakke tot matige kennis van de relevante begrippen met betrekking tot VZP van de ondervraagde patiënten.

Conclusie: Deze masterproef illustreert het maatschappelijk draagvlak voor een richtlijn over VZP. De meeste patiënten in Westerse landen wensen te spreken over hun levenseinde en verwachten ook dat de arts de gesprekken over VZP initieert. Verder onderzoek is vereist om de implementatie van VZP in de praktijk verder te evalueren.